

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3705/2528

บริษัทชินธร จำกัด โจทก์ บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 548, ป.พ.พ. มาตรา 165, ป.พ.พ. มาตรา 173

ย่อ / หลักกฎหมาย

สัญญาเช่าเรือที่โจทก์จำเลยทำกันไว้เดิมเป็นสัญญาเช่าเรือกินริก เมื่อเรือดังกล่าวจมลงสัญญาเช่าเรือกินริกย่อมระงับไป แต่เมื่อตามเจตนา และทางปฏิบัติในระหว่างโจทก์กับจำเลยเห็นได้ว่าโจทก์และจำเลยตกลงกันให้ถือเอาสัญญาเช่าเรือกินริกที่ได้ทำสัญญากันไว้นั้นมาเป็นสัญญาเช่าเรือลำใหม่โดยอนุโลมและมีต้องทำสัญญากันใหม่ การเช่าเรือลำใหม่จึงต้องเป็นไปตามข้อสัญญาเช่าเรือกินริก ความชำรุดบกพร่องของเรือถ้าไม่เกิดถึงแก่ผู้เช่าจะต้อง ปราศจากการใช้และประโยชน์ทั้งผู้ให้เช่ายังแก้ไขได้ กรณีไม่เข้าเกณฑ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 548 แต่เป็นไปตาม มาตรา 551 ที่ผู้เช่าจะต้องบอกกล่าวแก่ผู้ให้เช่าให้จัดการแก้ไขความชำรุดบกพร่องนั้นก่อนเมื่อปรากฏว่าก่อนมีการบอกเลิกสัญญาจำเลยผู้เช่าไม่เคยบอกกล่าวให้โจทก์ผู้ให้เช่าจัดการแก้ไขความชำรุดบกพร่องมาก่อนเลย การบอกเลิกสัญญาของจำเลยจึงไม่ชอบ หลังจากบอกเลิกสัญญาต่อโจทก์แล้วจำเลยได้ส่งมอบเรือที่เช่าคืนให้แก่โจทก์โดยไม่ยอมเช่าเรือดังกล่าวอีกต่อไป จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา และชอบที่จะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายให้แก่โจทก์ แต่โจทก์มิได้ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลย กลับเรียกร้องค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่าประกอบกับเรือที่เช่าอยู่ในความครอบครองของโจทก์ตลอดมา จำเลยมิได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในเรือดังกล่าว จำเลยจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่า โจทก์มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการต่าง ๆ รวมทั้งการเช่าหรือให้เช่าสังหาริมทรัพย์ การที่โจทก์ให้จำเลยเช่าเรือจึงถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้ประกอบการค้าในการให้เช่าสังหาริมทรัพย์ กรณีที่โจทก์ฟ้องเรียกร้องให้จำเลยชำระค่าเช่าที่ค้างจึงตกอยู่ในอายุความ 2 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 165 (6) ส่วนกรณีที่โจทก์ ฟ้องเรียกร้องให้จำเลยชดเชยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินเรือขนส่งสินค้าของจำเลยซึ่งโจทก์เป็นผู้ออกเงินตรงไป มิใช่เป็นเรื่องผู้ให้เช่าฟ้องผู้เช่าเกี่ยวแก่สัญญาเช่าดังที่บัญญัติไว้ตามมาตรา 563 แต่เป็นกรณีที่ต้องบังคับตามมาตรา 164 ซึ่งกำหนดอายุความ 10 ปี โจทก์จำเลยยังตกลงกันไม่ได้เกี่ยวกับภาษาและข้อบังคับที่จะให้อนุญาตตุลาการชี้ใน การพิจารณา และอนุญาตตุลาการของทั้งสองฝ่ายยังไม่มีโอกาสพบปะดำเนินการพิจารณารวมกัน ทั้งยังมิได้รับข้อกล่าวหาของโจทก์และข้อต่อสู้ของจำเลยไว้ โดยโจทก์เพียงแต่มอบหลักฐานและข้อเรียกร้องของตนไว้แก่อนุญาตตุลาการของโจทก์เท่านั้น กรณีจึงถือไม่ได้ว่าได้มีการมอบคดีให้อนุญาตตุลาการพิจารณา อันจะเป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลงตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 173 ค่าเสียหายตามที่จำเลยอ้างถึง จำเลยเพียงแต่ให้การต่อสู้ข้อหาของโจทก์โดยอ้างว่าจำเลยได้รับความเสียหายจากการเช่าเรือของโจทก์ หากจำเลยจะต้องรับผิดชอบชำระเงินแก่โจทก์ก็ขอเอาค่าเสียหายดังกล่าวหักกลบลบหนี้ โดยจำเลยมิได้ฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายจากโจทก์จำนวนค่าเสียหายก็ยังไม่แน่นอน ทั้งโจทก์ก็นำสืบปฏิเสธค่าเสียหายตามที่จำเลยกล่าวอ้าง จึงเป็นหนี้ที่ยังมีข้อต่อสู้อยู่จำเลยไม่มีสิทธิที่จะ ขอ หักกลบลบหนี้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทำสัญญาเช่าเรือชื่อกินรีจากโจทก์เป็นเวลา ๒๔ เดือนต่อมาเรือกินรีประสบอุบัติเหตุจมลง จำเลยให้โจทก์หาซื้อเรือลำใหม่มาให้จำเลยเช่าโดยให้ถือเอาสัญญาเช่าเดิมเป็นสัญญาเช่าเรือลำใหม่ โจทก์จึงซื้อเรือลำใหม่ชื่อแก้วมาหรือชรินทร์ ๑ มาจากไต้หวันและส่งมอบให้จำเลยรับไป จำเลยจ่ายค่าเช่าอยู่ ๗ เดือน ก็ผิคนัดและค้างชำระค่าเช่าเรื่อยมา ต่อมาจำเลยมีหนังสือบอกเลิกสัญญาเช่าต่อโจทก์ โดยไม่มีสิทธิบอกเลิกก่อนครบกำหนดระยะเวลาการเช่า ต้องถือว่าสัญญาเช่ายังมีผลบังคับอยู่ จำเลยต้องรับผิดชอบชำระค่าเช่าที่ค้างชำระและค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่า รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่โจทก์ได้ออกทตรงไปแทนจำเลยให้แก่โจทก์ ขอให้พิพากษาและบังคับ จำเลยให้การว่า สัญญาเช่าที่จำเลยทำไว้ต่อโจทก์เป็นสัญญาเช่าเรือกินรีก็เมื่อเรือดังกล่าวจมลง สัญญาเช่าย่อมระงับไป โจทก์จำเลยไม่เคยตกลงกันให้ถือเอาสัญญาเช่าดังกล่าวเป็นสัญญาเช่าเรือลำอื่น ต่อมาโจทก์เสนอให้จำเลยเช่าเรือแก้วมาหรือชรินทร์ ๑ โดยอ้างว่ามีรายละเอียดใกล้เคียงกับเรือกินรี จำเลยเชื่อคำยืนยันของโจทก์จึงตกลงเช่าเรือแก้วมาโดยไม่ได้ทำสัญญาเช่ากันใหม่หรือตกลงให้เอาสัญญาเช่าเดิมมาใช้แก่เรือแก้วมา และไม่ได้กำหนดระยะเวลาเช่าเป็นเวลาถึง ๒๔ เดือนดังโจทก์อ้าง จำเลยมิได้ค้างชำระค่าเช่าการเช่าไม่มีกำหนดเวลา จำเลยมีสิทธิบอกเลิกสัญญาในเดือนต่อ ๆ ไปได้ และหลังจากบอกเลิกการเช่าแล้วจำเลยไม่ได้ใช้หรือได้ประโยชน์จากเรือของโจทก์อีก การเช่าเรือแก้วมาของโจทก์ทำให้จำเลยได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง เพราะเรือแก้วมามีความเร็วไม่ถึงตามที่โจทก์รับรองและไม่อยู่ในสภาพเหมาะสมที่จะเดินทางในทะเลหลวง หากศาลเห็นว่าจำเลยจะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ ก็ขอให้เอายอดค่าเสียหายที่โจทก์จะต้องรับผิดมาหักกลบลบหนี้ การบอกเลิกสัญญาของจำเลยเป็นไปโดยชอบ โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกค่าเช่าในกรณีการบอกเลิกสัญญาไม่ชอบ คดีโจทก์ขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า คดีของโจทก์ไม่ขาดอายุความ การบอกเลิกสัญญาของจำเลยไม่ชอบ ไม่ทำให้สัญญาเช่าเรือซึ่งมีกำหนดระยะเวลาครบระงับ จำเลยต้องรับผิดชอบชำระค่าเช่าที่ค้างชำระและค่าใช้จ่ายในการเดินทางขนส่งสินค้าของจำเลย แต่ไม่ต้องรับผิดชอบชำระค่าเช่าในระหว่างที่ไม่ได้ใช้เรือแก้วมา จำเลยไม่มีสิทธิขอหักกลบลบหนี้ พิพากษาให้จำเลยชำระเงิน ๓,๐๗๐,๐๕๖.๔๘ บาท แก่โจทก์ โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า การเช่าเรือพิพาทเป็นการเช่าโดยไม่มีสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่มีกำหนดเวลา จำเลยมีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าได้การฟ้องเรียกค่าเช่าขาดอายุความ จำเลยต้องรับผิดชอบเฉพาะค่าใช้จ่ายที่โจทก์ออกทตรงไป และไม่มีสิทธิขอหักกลบลบหนี้ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงินจำนวน ๗๖๓,๐๕๖.๔๘ บาทแก่โจทก์ โจทก์และจำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ปัญหาข้อแรกที่ว่า โจทก์จำเลยตกลงกันให้ถือเอาสัญญาเช่าเรือกินรีมาเป็นสัญญาเช่าเรือแก้วมาอันเป็นเรือที่พิพาทกันในคดีนี้หรือไม่เห็น ว่า แม้สัญญาเช่าเรือที่โจทก์จำเลยทำสัญญาให้ไว้ต่อกัน เป็นสัญญาเช่าเรือกินรี และเมื่อเรือดังกล่าวจมลงสัญญาเช่าเรือกินรีย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๖๗ แต่ในเรื่องนี้โจทก์อ้างว่าจำเลยได้ตกลงเช่าเรือแก้วมาหรือเรือชรินทร์ ๑ อันเป็นเรือลำใหม่โดยให้ถือเอาข้อตกลงตามสัญญาเช่าเดิมที่ทำให้ไว้ต่อกันตามเอกสารหมาย จ.๔๒ เป็นสัญญาเช่าเรือแก้วมาหรือเรือชรินทร์ ๑ โดยมีได้ทำสัญญาเช่ากันใหม่แต่อย่างใด การพิจารณาปัญหาดังกล่าวจึงต้องคำนึงถึงเจตนาและการปฏิบัติต่อกันในระหว่างคู่สัญญาเป็นข้อสำคัญ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าโจทก์จำเลยได้ทำสัญญาเช่าหรือกันไว้เพียงฉบับเดียวคือสัญญาเช่าเรือกินรีกำหนดอายุสัญญาเช่าระยะเวลา ๒๔ เดือน คิดอัตราค่าเช่าเดือนละ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท และผู้เช่ามีหน้าที่ต้องจัดการและจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๔ แห่งสัญญาดังกล่าว หลังจากเรือกินรีเกิดอุบัติเหตุถูกชนจมลง โจทก์เสนอเรือแก้วมาหรือเรือชรินทร์ ๑

ให้จำเลยเช่า แม้จำเลยเพียงรับทราบข้อเสนอของโจทก์ แต่ต่อมาก็ได้มีการตกลงเช่าเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ ตามข้อเสนอของโจทก์ โดยโจทก์ได้ส่งมอบเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ ให้จำเลยผู้เช่า เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๘ และมีได้มีการทำสัญญาเช่ากันใหม่ ในวันเดียวกันนั้น จำเลยได้ชำระค่าเช่าล่วงหน้าให้โจทก์เป็นจำนวนเงิน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท เท่ากับอัตราค่าเช่าเรือกินริกิตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเอกสารหมายเลข จ.๕๒ และโจทก์ได้มีหนังสือยืนยันไปยังจำเลยถึงการชำระค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามสัญญาเช่าเรือ ต่อมาจำเลยได้ใช้เรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ ที่เช่าขนส่งสินค้าของจำเลยไปยังประเทศพม่าและอินโดนีเซีย โจทก์ได้ทรงจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้แก่จำเลย จำเลยได้ชำระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้แก่โจทก์ครบถ้วนแล้วอันเป็นข้อแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติการชำระหนี้เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้เป็นไปตามข้อสัญญาเช่าเรือโดยมีกำหนดเวลาตามที่ได้ตกลงกันไว้ตามเอกสารหมายเลข จ.๔๒ นั้นเอง นอกจากนี้หลังจากที่จำเลยบอกเลิกสัญญาไปยังโจทก์ ต่อมาจำเลยได้มีหนังสือแจ้งยืนยันการบอกเลิกสัญญาไปยังโจทก์ โดยอ้างว่าเป็นการบอกเลิกสัญญาตามความในข้อ ๒๑ (เอ) หรือ ข้อ ๒๑ (ก) แห่งสัญญาเช่าเรือเอกสารหมายเลข จ.๔๒ และเมื่อจำเลยมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๒๐ แจ้งไปยังโจทก์ถึงเรื่องการตั้งนายเชสโต เวคกี เป็นอนุญาโตตุลาการของจำเลย จำเลยก็ระบุถึงสัญญาเช่าเรือโดยมีกำหนดเวลาระหว่างโจทก์กับจำเลย เท่าที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นเจตนาและทางปฏิบัติในระหว่างโจทก์กับจำเลยเกี่ยวกับการเช่าเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ โดยตรง กรณีเป็นอันเชื่อได้ว่าโจทก์และจำเลยตกลงกันให้ถือเอาสัญญาเช่าเรือกินริกิต่างที่โจทก์ได้ทำสัญญาให้ไว้ต่อกันตามเอกสารหมายเลข จ.๔๒ มาเป็นสัญญาเช่าเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ อันเป็นเรื่องที่พิพาทกันในคดีนี้โดยอนุโลม การเช่าเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ ระหว่างโจทก์กับจำเลยจึงต้องเป็นไปตามข้อสัญญาเช่าเรือเอกสารหมายเลข จ.๔๒ โดยการเช่ามีกำหนดระยะเวลา ๒๔ เดือน ปัญหาที่ว่า จำเลยมีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าหรือไม่นั้น เมื่อโจทก์และจำเลยตกลงกันให้ถือเอาสัญญาเช่าเรือกินริกิต่างที่โจทก์ได้ทำสัญญาให้ไว้ต่อกันตามเอกสารหมายเลข จ.๔๒ มาเป็นสัญญาเช่าเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ โดยอนุโลมการเช่าเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ จึงต้องเป็นไปตามสัญญาเช่าเรือเอกสารหมายเลข จ.๔๒ โดยเป็นการเช่าที่มีกำหนดระยะเวลา ๒๔ เดือนเช่นเดียวกัน การที่จำเลยใช้เรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ ที่เช่าขนส่งสินค้าของจำเลยไปยังประเทศพม่าและอินโดนีเซียเป็นเวลา ๑ ปี แล้วจำเลยมีหนังสือบอกเลิกการเช่าต่อโจทก์โดยอ้างว่าเนื่องมาจากสภาพการณ์อันอยู่นอกเหนือการควบคุมของจำเลยและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดอายุสัญญาเช่าซึ่งจำเลยจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในข้อสัญญาหรือมีเหตุอื่นที่กฎหมายให้อำนาจ แต่การบอกเลิกสัญญาของจำเลยดังกล่าวหาเป็นเช่นนั้นไม่ แม้ต่อมาจำเลยจะได้มีหนังสือแจ้งยืนยันการบอกเลิกสัญญาไปยังโจทก์ตามเอกสารหมายเลข จ.๕๙ โดยอ้างว่าเรือชำรุดบกพร่อง ข้อชำรุดบกพร่องที่อ้างนี้ไม่ปรากฏถึงความไม่เหมาะสมแก่การที่จะใช้เดินทางในทะเลหลวงแต่อย่างใด สภาพความชำรุดบกพร่องของเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ ดังกล่าว ถ้าได้มีการซ่อมแซมให้ดีขึ้นเหมือนเดิมแล้วก็เหมาะสมที่จะใช้เดินทางในทะเลหลวงได้ กรณีจึงเป็นที่เห็นได้ว่าความชำรุดบกพร่องของเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ ไม่เป็นเหตุถึงแก่ผู้เช่าจะต้องปราศจากการใช้และประโยชน์ และผู้ให้เช่ายังแก้ไขได้ซึ่งในกรณีเช่นนี้ไม่เข้าเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๔๘ แต่เป็นไปตามมาตรา ๕๕๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่บัญญัติให้ผู้เช่าต้องบอกกล่าวแก่ผู้ให้เช่าให้จัดการแก้ไขความชำรุดบกพร่องนั้นก่อน ถ้าและผู้ให้เช่าไม่จัดทำให้คืนดีภายในเวลาอันสมควร ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้ หากว่าความชำรุดบกพร่องนั้นร้ายแรง ถึงสมควรจะทำเช่นนั้น แต่ในเรื่องนี้ปรากฏ

ว่าก่อนมีการบอกเลิกสัญญา จำเลยผู้เช่าไม่เคยบอกกล่าวให้โจทก์ผู้ให้เช่าจัดการแก้ไขความชำรุดบกพร่องของเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ มาก่อนเลย การบอกเลิกสัญญาของจำเลยจึงไม่ชอบ จำเลยคงผูกพันตามสัญญาในอันที่จะต้องเช่าเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ ของโจทก์ต่อไปจนครบกำหนดระยะเวลาดังที่ระบุไว้ในสัญญา เมื่อจำเลยได้ส่งมอบเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ อันเป็นทรัพย์สินที่เช่าคืนให้แก่โจทก์ภายหลังการบอกเลิกสัญญา คือนับตั้งแต่วันที่กลางเดือนมกราคม ๒๕๑๙ เป็นต้นมาโดยไม่ยอมเช่าเรือดังกล่าวอีกต่อไป จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญาและชอบที่จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ ปัญหาที่ว่า จำเลยจะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์เพียงใดและคดีของโจทก์ขาดอายุความหรือไม่นั้น คดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบในค่าเช่าที่ค้างชำระก่อนมีการบอกเลิกสัญญาเป็นเงิน ๒,๑๐๐,๐๐๐ บาท กับให้รับผิดชอบในค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่าอีก ๑ ปี เป็นเงิน ๑๔,๔๐๐,๐๐๐ บาท และให้จำเลยชดเชยค่าใช้จ่ายในการเดินเรือขนส่งสินค้าของจำเลยอีกรวม ๕ เทียบรวมทั้งค่าน้ำมันส่วนที่มีราคาสูงขึ้นซึ่งจำเลยยังไม่ได้ชำระให้โจทก์เป็นเงินรวม ๙๗๐,๐๕๖.๔๘ บาท ก่อนอื่นจะได้วินิจฉัยข้อเรียกร้องของโจทก์เกี่ยวกับค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่าอีก ๑ ปี เป็นเงิน ๑๔,๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยข้อเท็จจริงตามที่ได้นิยามมาข้างต้น ได้ความว่า หลังจากที่ได้บอกเลิกสัญญาต่อโจทก์แล้ว จำเลยได้ส่งมอบเรือที่เช่าคืนให้แก่โจทก์ตั้งแต่วันที่กลางเดือนมกราคม ๒๕๑๙ เป็นต้นมาโดยไม่ยอมเช่าเรือดังกล่าวอีกต่อไป จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญาและชอบที่จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ แต่โจทก์มิได้ฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลย ประกอบกับเรือที่เช่าอยู่ในความครอบครองของโจทก์ตลอดมา จำเลยมิได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในเรือดังกล่าวอันจะต้องรับผิดชอบในค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่าอีก ๑ ปีให้แก่โจทก์ ดังนั้น จำเลยจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในค่าเช่าที่ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญาเช่าอีก ๑ ปี ดังที่โจทก์ฟ้อง ส่วนกรณีเกี่ยวกับค่าเช่าที่ค้างชำระก่อนมีการบอกเลิกสัญญาเป็นเงิน ๒,๑๐๐,๐๐๐ บาทนั้น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าโจทก์มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการต่าง ๆ หลายประการรวมทั้งการเช่าหรือให้เช่าสังหาริมทรัพย์ การที่โจทก์ให้จำเลยเช่าเรือกั้วมาหรือเรือชินธร ๑ จึงถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้ประกอบการค้าในการให้เช่าสังหาริมทรัพย์ กรณีที่โจทก์ฟ้องเรียกร้องให้จำเลยชำระค่าเช่าที่ค้างจึงตกอยู่ในอายุความ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕ (๖) แต่โจทก์ฟ้องคดีนี้เกินกำหนด ๒ ปี โจทก์อ้างว่าคดีของโจทก์ไม่ขาดอายุความ เพราะโจทก์มอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการพิจารณา อันเป็นผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๓ แต่ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ได้ความแต่เพียงว่า โจทก์และจำเลยตั้งอนุญาตตุลาการขึ้นฝ่ายละคน แต่ทนายความผู้รับมอบอำนาจของทั้งสองฝ่ายตกลงกันไม่ได้เกี่ยวกับภาษาและข้อบังคับที่จะให้อนุญาตตุลาการใช้ในการพิจารณา โดยอนุญาตตุลาการทั้งสองฝ่ายยังไม่มีโอกาสพบปะดำเนินการพิจารณาร่วมกัน ทั้งยังไม่ได้รับข้อกล่าวหาของโจทก์และข้อต่อสู้ของจำเลยไว้เลย โดยโจทก์เพียงแต่มอบหลักฐานและข้อเรียกร้องของตนให้ไว้แก่อนุญาตตุลาการของโจทก์เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ กรณีจึงถือไม่ได้ว่าได้มีการมอบคดีให้อนุญาตตุลาการของทั้งสองฝ่ายพิจารณา อันจะเป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๓ ดังที่โจทก์กล่าวอ้าง คดีของโจทก์ที่เกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเช่าที่ค้างจำนวน ๒,๑๐๐,๐๐๐ บาทจึงขาดอายุความ ส่วนกรณีเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินเรือขนส่งสินค้าของจำเลยรวม ๕ เทียบนั้น ข้อเท็จจริงเป็นอันฟังได้ว่าจำเลยยังมิได้ชำระค่าใช้จ่ายในการใช้เรือที่เช่าเดินทางขนส่งสินค้าของจำเลยเป็นจำนวน ๗๐๒,๑๕๔.๓๔ บาท และกรณีที่เกี่ยวกับอายุความในเรื่องนี้แม้สัญญาเช่าเรือระบุให้จำเลยซึ่งเป็นผู้เช่ามีหน้าที่ต้องออก

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินเรือขนส่งสินค้าของจำเลยก็ตาม แต่เมื่อปรากฏว่าโจทก์เป็นผู้ออกเงินจ่ายโดยตรงไปสำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นและเรียกร้องให้จำเลยชำระคืนให้แก่โจทก์ กรณีจึงมิใช่เรื่องที่โจทก์ผู้ให้เข้าฟ้องจำเลยผู้เข้าเกี่ยวแก่สัญญาเช่าดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๖๓ ดังข้อฎีกาของจำเลย หากแต่เป็นกรณีที่จะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔ กล่าวคือสิทธิเรียกร้องของโจทก์ในเรื่องนี้มีกำหนดอายุความ ๑๐ ปี คดีของโจทก์ในส่วนนี้จึงไม่ขาดอายุความ ปัญหาที่ว่าจำเลยมีสิทธิที่จะนำเอาค่าเสียหายมาขอหักกลบลบหนี้ที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบใช้ให้โจทก์เพียงใด เห็นว่า ค่าเสียหายตามที่จำเลยอ้างถึงจำเลยเพียงแต่ยื่นคำให้การต่อสู้ข้อหาของโจทก์โดยอ้างว่าจำเลยได้รับความเสียหายจากการเช่าเรือของโจทก์อย่างร้ายแรง อันเนื่องมาจากเหตุที่ต้องสูญเสียเวลาในการเดินทางนานเกินไปโดยไม่จำเป็น และการสูญเสียเวลาจากการเอาสินค้าขึ้นเรือตลอดจนการขาดความระมัดระวังในการปรับปรุงเรือให้อยู่ในสภาพเหมาะสมที่จะใช้เดินทางในทะเลหลวง ทำให้สินค้าของจำเลยเปียกน้ำและลูกค้ารายใหญ่ของจำเลยงดการสั่งซื้อ รวมเป็นค่าเสียหายเป็นเงินประมาณ ๑๒,๓๖๘,๐๐๐ บาท หากจำเลยจะต้องรับผิดชอบชำระเงินตามฟ้องให้แก่โจทก์ก็ขอเอายอดค่าเสียหายดังกล่าวหักกลบลบหนี้ โดยจำเลยหาได้ฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายดังกล่าวจากโจทก์แต่ประการใดไม่ ตัวเลขจำนวนค่าเสียหายที่จำเลยได้รับการเช่าเรือชรินทร์ ๑ คำนวณไม่ได้แน่นอน ประกอบกับค่าเสียหายตามที่จำเลยกล่าวอ้างมานี้ฝ่ายโจทก์ก็นำสืบปฏิเสธอ้างว่ามีได้เป็นฝ่ายผิดสัญญา ค่าเสียหายตามที่จำเลยกล่าวอ้างจึงเป็นหนี้ที่ยังมีข้อต่อสู้อยู่ จำเลยไม่มีสิทธิที่จะขอหักกลบลบหนี้รายนี้ สรุปแล้วจำเลยคงรับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายตามที่โจทก์ได้จ่ายโดยตรงไปให้แก่โจทก์เป็นจำนวนเงิน ๗๐๒,๑๕๔.๓๔ บาท พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงินจำนวน ๗๐๒,๑๕๔.๓๔ บาท

องค์คณะ

กิติ บุรพรัตน์ · ประการ กาญจนศูนย์ · ประพันธ์ ผลฉาย

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3705/2528>